

Kitaabka Yoo'eel iyo Kaniisadda La'odikiya ee Adventist-ka Toddobaadka-maalinlaha ah - Lambarka Soddonaad

Jeff Pippenger
2026-01-16

Lambarka Soddonaad

Dhammaystirrada Masiixiga ah ee ku jirta kitaabka Matayos waxaa ka mid ah astaanta jidka ee wakhtiga dhammaadka, astaanta jidka ee farriinta la qaabeynayo, iyo laba markhaati oo ku saabsan astaanta jidka ee 9/11, midna waa markhaati ka hadlaya farriinta gudaha ee La'odikiya, kan kalena waa farriinta dibadda ee argagixisada Islaamka. Waxaa habboon in astaanta jidka ee 9/11 ay laba ka mid ah laba-iyo-tobanka dhammaystir ee Masiixiga ah ee Matayos ku metelaan, waayo 9/11 waxa ku jira farriinta malaa'igta labaad, halkaas oo had iyo jeer labanlaab ka jiro. Geeridii Luulyo 18, 2020, waxay ahayd astaantii jidka ee shanaad ee aynu tixgelinnay, dabadeedna codkii cidlada ee Luulyo 2023 wuxuu ahaa kii lixaad, sarakiciddiina 2024 waxay ahayd lambarka toddobaad. Dhammaystirka Masiixiga ah ee siddeedaad waa Oohinta Habeenbadhka.

Calaamadda Masiixiga ah ee Sideedaad waa Qaylada Habeenbarka

Waxyaalahan oo dhammu waxay u dheceen in loo oofiyo wixii nebigu ku hadlay, isagoo leh, Gabadhii Siyoon u sheega, Bal eeg, Boqorkaagu wuxuu kuu imanayaa, isagoo qabow oo fuushan dameer, iyo qayl dameer oo ah neefkii dameerka. Matayos 21:4, 5.

Saadaalin

Aad u reyrey, gabadha Siyoon; qayli, gabadha Yerusaaalem: bal eeg, Boqorkaagu wuu kuu imanayaa; isagu waa xaq, oo badbaado sita; waa is-hoosaysiiya, oo dameer fuushan, iyo qayl dameereed, oo ah neefka dameerta. Sekaryaah 9:9.

“Shan boqol oo sano ka hor, Rabbigu wuxuu nebiga Sekaryaah ku dhawaaqay, ‘Aad u reyreeya, gabadha Siyoonay; qayliya, gabadha Yerusaaalemay. Bal eeg, Boqorkaagu wuxuu kuu imanayaa. Isagu waa xaq, oo leh badbaado; is-hoosaysiiya, oo saaran dameer, iyo qayl dameereed oo ah neefka dameerta.’ [Sekaryaah 9:9.] Hadday xertii garan lahaayeen in Masiixu u socday xukun iyo dhimasho, ma ay fulin kari lahaayeen waxsii sheegiddan.”

Sidaas oo kale, Miller iyo saaxiibbadiis waxay rumoobiyeen waxsii sheegidda, waxayna bixiyeen farriin uu waxyigu hore u sii sheegay in dunida la siin doono, hase ahaatee aanay bixin kari lahayn haddii ay si buuxda u fahmi lahaayeen waxsii sheegyada tilmaamayay niyad-jabkooda, oo soo bandhigayay farriin kale oo loo baahan yahay in quruumaha oo dhan lagu wacdiyo ka hor intuuusan Rabbigu iman. Farriimaha malaa'igta koowaad iyo tan labaadba waxaa la bixiyey wakhtigii saxda ahaa, waxayna dhammeeyeen hawshii Ilaah ugu talogalay in iyaga lagu dhammeeyo. The Great Controversy, 405.

Faham-la'aanta ku saabsan Erayga nebiyadeed ee Ilaah waxay la xiriirtay taariikhda gelitaankii guusha lahaa ee Masiixa, sidoo kalena waxay la xiriirtay taariikhda la barbar socda ee ku dhawaaqiddii farriinta Qayladii Saqdhaxe sannadkii 1844. Boqolka iyo afar iyo afartan kun waxaa looga baahan yahay inay fahmaan "waxsii sheegyada tilmaamaya niyad-jabkooda." Yooxanaa ee Muujintii tobnaad waxaa horay loogu sheegay in farriinta kitaabka yar ee afkiisa ku macaanaan doonta ay qadhaadh isu rogi doonto.

"Wax aynu mustaqbalka uga cabsanno ma hayno, marka laga reebo haddii aynu illoyno jidkii Rabbigu inagu hoggaamiyey, iyo waxbariddisii taariikhdeennii hore." *Life Sketches*, 196.

"Hoggaamintii Rabbiga" ee waagii hore waxaa lagu matalay, ka mid ahaan falalka kale ee daryeelkiisa, sidii gacantiisu u daboolaysay qalad ku jiray tirooyinka; waayo, uma ay habboonayn Milleriyiinta in ay hore u fahmaan niyad-jabkoodii, sida aanay ugu habboonayn xertii in ay fahmaan dhammaan waxyaalihii ka koobnaa niyad-jabkoodii iskutallaabta. Laakiin taariikhda ku dhawaaqiddii Qaylada Saqda-dhexe waxaa loo aqoonsaday iftiinka qudhiisa ee jannada lagu gaadho, tanina waxaa lagu xusay araggii ugu horreeyey ee Ellen White. Boqolka afartan iyo afarta kun waa in ay fahmaan niyad-jabyadii xertii iyo Milleriyiintaba. In iftiinkaas la diido waa in jidka laga dhacaa.

"Waxay lahaayeen iftiin dhalaalaya oo gadaashooda la taagay bilowgii jidka, kaas oo malaa'ig ii sheegtay inuu ahaa 'qayladii saqda dhexe.' Iftiinkaasu jidka oo dhan buu ka ifay, oo cagahooda ayuu u iftiimiyey, si aanay u turunturoon."

"Hadday indhahooda ku adkayn lahaayeen Ciise, oo hortooda joogay, iyaga ku hoggaaminaya magaalada, way badbaadsanaayeen. Laakiin wax yar dabadeed qaar baa daalay, oo yidhi magaaladu aad bay u fog tahay, waxayna filayeen inay hore u galeen. Markaas Ciise ayaa ku dhiirrigelin jiray isagoo kor u qaadaya gacantiisa midig ee ammaanta badan, gacantiisana waxaa ka soo bixi jiray iftiin ka dul lilmaya kooxdii imaatinka, markaasay ku qayliyeen, 'Alleluia!' Kuwo kalena si degdeg ah oo madax adayg leh bay u diideen iftiinkii ka dambeeyey, oo waxay yidhaahdeen in aanu Ilaah ahayn kii sidaa fog u soo bixiyey. Iftiinkii ka dambeeyeyna wuu demay, cagahoodana wuxuu kaga tegey gudcur dhammaystiran, markaasay turunturoodeen, oo waxay lumiyeen araggii calaamadda iyo kii Ciise, oo jidkiina way ka dhaceen iyagoo hoos ugu dhacay dunida madow oo sharka leh ee hoose." *Christian Experience and Teachings of Ellen G. White*, 57.

Calaamadda siddeedaad waa Qaylada Saqda Dhexe, sida uu u astaan noqday gelitaankii guusha lahaa ee Masiixu ku galay Yerusaaalem.

"Oohintii saqda dhexe ma ahayn mid si weyn loogu gudbinayay dood, in kastoo caddaynta Qorniinku ahayd mid cad oo go'aan leh. Waxaa la socday awood qasbaysa oo nafta dhaqaajisay. Shaki ma jirin, su'aalna ma jirin. Markii Masiixu si guul leh u galay Yerusaaalem, dadkii meelo kala duwan oo dalka ka yimid si ay iidda u xajiyaan ayaa ku soo qulqulay Buur Saytuun, oo markay ku biireen dadkii badnaa ee Ciise galbinayay, waxay qabsadeen dhiirrigelintii saacaddaas, waxayna ka qaybqaateen kor u qaadidda qaylada, 'Waxaa barakaysan kan ku imanaya magaca Rabbiga!' [Matthew 21:9.] Sidaas oo kale ayay kuwii aan rumaysnayn ee ku soo qulqulay shirarkii Adventist-ka—qaar xiise darteed, qaarna si fudud oo

keliya u jeesjeesid ah—u dareemeen awoodda qancinta leh ee la socotay farriinta, ‘Bal eega, Aroosku waa imanayaa!’” Spirit of Prophecy, volume 4, 250, 251.

Inaad noqoto bikrad xigmad leh maalmaha ugu dambeeya, waxay lama huraan ahaan xagga wax sii sheegidda uga dhignaan lahayd in bikradahaas xigmadda leh ay la kulmaan niyad-jab, kaas oo isna keenaya wakhtiga dib-u-dhaca ee masaalka. Haddii aan la marin waayo-aragnimada wakhtiga dib-u-dhaca, ma tihid bikrad xigmad leh ama mid nacas ah.

“Masaalka tobanka bikrad ee ku qoran Matayos 25 wuxuu kaloo muujinayaa waayo-aragnimada dadka Adventist-ka ah.” The Great Controversy, 393.

Si kastaba ha ahaatee, bikradaha caqliga leh ee maalmaha ugu dambeeya waa in ay la kulmaan niyad-jab la jaanqaadaya kii Abriil 19, 1844, waayo-aragnimada masaalkuna waa waayo-aragnimada boqolka iyo afartan iyo afar kun, kuwaas oo Yooxanaa Muujintii ku aqoonsado inay bikrado yihiin.

Kuwanu waa kuwa aan isu nijaasayn dumarka; waayo, bikrado bay yihiin. Kuwanu waa kuwa Wanka raaca meel kasta oo uu tago. Kuwanu waxaa laga soo furtay dadka dhexdooda, iyadoo ah midhaha ugu horreeya oo loo bixiyey Ilaah iyo Wanka. Muujintii 14:4.

Immisa masaallo oo Masiixu leeyahay ayaa si toos ah oo gaar ah loogu aqoonsaday inay u rumoobayaan eray walba sida uu yahay? Masaal kastaa wuxuu u rumoobayaa eray walba sida uu yahay, laakiin masaalkii tobanka bikradood ayaa si gaar ah loo soo bandhigay inuu hore iyo mustaqbalkaba ugu rumoobayo “eray walba sida uu yahay.” Waxaa lala barbardhigay malaa’igta saddexaad oo ah inay ahaato runta joogta ah laga bilaabo 1844 iyo wixii ka dambeeya ilaa Miikaa’iil istaago oo muddadii tijaabada aadanuhu xidhanto.

“Inta badan waxaa la ii tilmaamaa masaalkii tobanka bikradood, oo shan ka mid ahi ahaayeen xigmad leh, shanna nacasyo. Masaalkani waa la oofiyey, wuuna sii oofami doonaa ilaa xarafkaa ugu dambeeya, waayo wuxuu si gaar ah ugu khuseeyaa wakhtigan, oo sida farriinta malaa’igta saddexaad, waa la oofiyey, wuxuuna sii ahaan doonaa runta wakhtigan jirta ilaa dhammaadka wakhtiga.” Review and Herald, August 19, 1890.

Ilaa dhammaadka wakhtiga, masaalka tobanka bikradaha ahu waa runta wakhtigan, qaylada habeenbadhkiina mar kale ayaa loo oofin doonaa sida ay erey ahaanba tahay.

“Waxaa jira adduun ku jiifa xumaan, khiyaano iyo marin-habaabin, hooska dhimashada qudhiisa,—hurda, hurda. Yaa dareemaya xanuunka nafta si ay u toosiyaan? Codkee gaadhi kara iyaga? Maskaxdayda waxaa loo qaaday mustaqbalka, marka calaamadda la bixin doono. ‘Bal eega, Aroosku waa imanayaa; u baxa inaad ka hortagtaan isaga.’ Laakiin qaar baa dib u dhigi doona inay helaan saliidda lagu buuxiyo laambadahooda, oo goor dambe ayay ogaan doonaan in dabecadda, oo ay saliiddu matalayso, aan la isu gudbin karin.” Review and Herald, February 11, 1896.

Qaylada Habeenbadhka waa astaan-jidkii xiga ee ka muuqda cirifka dhaqdhaqaaqa boqol iyo afartan iyo afar kun. Astaantaas-jidku waxa la socda silcinta ka bilaabmata kuwa aaminka ah ka gees ah ka hor sharciga Axadda. Silcintaasu waa dibadeed, waana gudaha ah; silcinta guduhuna

waxay ka kooban tahay laba calaamadood oo kala gaar ah. Mid ka mid ah calaamadahaas waa Yuudas, kan kalena waa Sanhedriinka.

Calaamadda Masiixiga ah ee Sagaalaad waa Khiyaanadii 30 Xabbo oo Lacag Qalin ah loogu Gacan-geliyey

Markaas waxaa rumoobay wixii lagaga hadlay afkii nebi Yeremyaah, oo leh, Oo waxay qaateen soddonkii lacagta ahaa, qiimihii kii la qiimeeyey, kaas oo ay reer binu Israa'iil qiimeeyeen; oo waxay ku bixiyeen beertii dheryasameeyaha, sida Rabbigu ii amray. Matayos 27:9, 10.

Saadaalin

Markaasaan waxaan ku idhi, Haddii ay idiin wanaagsan tahay, mushaharkayga i siiya; haddii kalena, iska daaya. Sidaas daraaddeed waxay mushaharkaygii u miisaameen soddon xabbadood oo lacag ah. Oo Rabbiguna wuxuu igu yidhi, Tuur dheriyasameeyaha agtiisa, qiimahaas quruxda badan oo ay igu qiimeeyeen. Oo waxaan qaatay soddonkii xabbadood oo lacagta ahaa, oo waxaan ku tuuray dheriyasameeyaha guriga Rabbiga dhexdiisa. Sekaryaah 11:12, 13.

Khiyaanadii Yuudas waxay ka dhigan tahay khiyaanada wadaaddada been-abuurka ah, waayo tirada 30 waxay ka dhigan tahay da'da wadaaddada. Wadaaddada, oo sidoo kale ah reer Laawi, ayaa lagu daahiriya sida dahab iyo lacagba uu u daahirinayo Rasuulka Axdiga. Soddonka xabbadood oo lacag ah ee Yuudas waxay ka dhigan yihiin sifaynta wadaaddada beenta ah marka sharciga Axadda yimaado; in kastoo Yuudas dhintay wax yar ka hor iskutallaabta, haddana weli waxay ahayd isla maalintaas. Yuudas ma aha astaan u taagan Sanhedriinka; isagu waa astaan u taagan mid loo haystay inuu ka mid yahay xerta Masiixa.

Sida xerta Masiixa ahaan, waxaad ahayd xerta subkidida Ciise. Subkidii ku timid baabtiiskiisa ayaa magiciisii u beddeshay Ciise Masiix, waayo Masiix micnihiisu waa—Kan la subkay. Markaas magiciisii waa is beddelay, waayo xilligaas dabadeed wuxuu ahaa inuu axdiga u adkeeyo kuwa badan hal toddobaad, oo astaan sare oo xiriirka axdiga ahina waa magac la beddelay. Ciise waxaa awood lagu subkay baabtiiskiisii. Inaad noqoto xerta Masiixa, waxay ka dhignayd inaad tahay xerta baabtiiskiisa. Waxay ahayd baabtiiskiisa markii awood lagu subkay. Hadalka Butros ee Matayos 16:18 waxaa dunida fiqiga Masiixiga ah looga yaqaan “Qirashada Masiixiga.” Waa mid ka mid ah mawduucyada waaweyn ee ay fiqiyiin iyo culimo aqoonyahanno ahi ka doodaan. Guud ahaan, dooda fiqiyiinta iyo culimada aqoonyahannada ahi waxay tilmaantaa wax aan lahayn muhiimad, ama laga yaabo mid yar leh, hase yeeshee qodobku weli waa taagan yahay, in Masiixiyaddu fahamsan tahay in markii Ciise la subkay, uu markaas noqday Masiixa.

Wuxuu ku yidhi, Laakiin idinku yaad igu sheegaysaan inaan ahay? Markaasaa Simoon Butros u jawaabay oo yidhi, Adigu waxaad tahay Masiixa, Wiilka Ilaaha nool. Matayos 16:15, 16.

Magacii asalka ahaa ee Butros wuxuu xambaarsanaa isla runtaas, waayo Simoon Barjoona wuxuu ka dhigan yahay “kan maqla farriinta qoolleyda,” taas oo ahayd farriintii baabtiiskiisa. Baabtiiskiisu wuxuu la jaanqaadaa 9/11, Yuudasna wuxuu matalaa kuwa mar uun qirtay fahamka

9/11, hase yeeshee jidka ayay ku lumaaan. Yuudas ma aha astaan u taagan Golaha Sare, waayo iyagu waxay metelaan kiniisadda La’odikiya ee Adventist-ka Toddobaad. Yuudas wuxuu Golaha Sare u bixiyey markaati, laakiin astaanta fallaagowga Golaha Sare way ka duwan tahay fallaagowga Yuudas. Fallaagowga Golaha Sare waxaa lagu muujiyey riyada soo socota.

Waxaan urursaday qoraalladaydii, dabadeedna safarkayagii ayaannu bilownay. Intii jidka lagu jiray waxaan Orange ku qabannay laba shir, waxaana haysannay caddayn muujinaysa in kiniisaddu faa’iidday oo dhiirrigelisay. Annaguna qudheenu waxaa nagu soo cusboonaaday Ruuxa Rabbiga. Habeenkaas waxaan ku riyooday inaan joogo Battle Creek, anigoo ka eegaya muraayadda dhinaceeda ee albaabka, markaasaan arkay koox laba-laba u socda oo guriga ku soo wajahan. Waxay u ekaayeen kuwo adag oo go’aan adag leh. Si wanaagsan baan u aqaanay, markaasaan u jeestay inaan furo albaabka qolka martida si aan u soo dhaweeyo; laakiin waxaan is idhi mar kale aan eego. Muuqaalkii waa is beddelay. Kooxdii hadda waxay lahayd muuqaalka socod xafladeed Kaatoolig ah. Mid baa gacantiisa ku sitay iskutallaab, mid kalena cawsduur. Oo markay soo dhowaadeen, kii cawsduur sitay ayaa goobo ku wareejiyey guriga, isagoo saddex jeer leh: ‘Gurigan waa la mamnuucay. Hantida waa in lala wareegaa. Waxay ka hadleen si lid ku ah ururkeenna quduuska ah.’ Cabsi baa i qabsatay, markaasaan guriga ka dhex orday, kana baxay albaabka woqooyi, waxaanan isku arkay anigoo dhex jooga koox, qaar ka mid ahna waan aqaanay, laakiin kuma aanan dhiirran inaan eray qudha kula hadlo anigoo ka baqaya in la i gacan geliyo. Waxaan isku dayay inaan raadsado meel cidlo ah oo aan ku ooyo oo ku tukado anigoo meel kasta oo aan u jeesto kula kulmin indho xiise badan oo wax-baadhaya. Waxaan marar badan ku celceliyey: ‘Haddaan tan uun garan karo! Haddii ay ii sheegaan wixii aan idhi ama wixii aan sameeyey!’

“Aad baan u ooyay oo u tukaday markaan arkay hantideennii oo la wareegay. Waxaan isku dayay inaan wejiyada kuwii igu hareeraysnaa ka akhriyo u-damqasho ama ii-naxariis, waxaanan fiiro u yeeshay wajiyada dhowr aan moodayay inay ila hadli lahaayeen oo i qalbiqaboojin lahaayeen, haddii aanay ka baqayn in kuwa kale arkaan. Hal mar ayaan isku dayay inaan ka baxsado dadka badnaa, laakiin markaan arkay in la i ilaalinayo, waxaan qariyey ujeeddadaydii. Waxaan bilaabay inaan cod dheer u ooyo oo iraaqdo: ‘Hadday uun ii sheegi lahaayeen wixii aan sameeyey ama wixii aan idhi!’ Ninkaygii, oo ku hurday sariir isla qolkaas ku taal, ayaa maqlay anigoo cod dheer u ooyaya, wuuna i toosiyey. Barkintaydii ilmadu way qoysay, waxaana i saarnayd murugo culus oo nafta ah.” Testimonies, volume 1, 577, 578.

Ku dabaqidda mabda’a ah in nebiyadu ay in badan ka hadlaan maalmaha ugu dambeeya intii ay ka hadli lahaayeen maalmaha ay ku noolaayeen, waxay kor u qaadaysaa su’aal aad u culus oo ku wajahan hoggaamiyeyaasha kaniisadda Seventh-day Adventist. Sister White waxay “isu ururisay” “qoraalladeeda” waxayna billowday safar ay ugu soo noqonayso Battle Creek. Battle Creek markaas wuxuu ahaa wadnaha hawsha, sida Tacoma Park maanta yahay, ama Yerusaleem ahayd wakhtigii Masiixa. Waxay isu ururisay qoraalladeeda si ay safarka ugu qaadato, kaddib markii ay soo bandhigtay halgan ay kala kulmaysay qoraalladeeda. Macnaha guud ee riyadeedu wuxuu ku saabsan yahay qoraalladeeda. Halgankaasi wuxuu ka dhacay magaalada Wright.

“Intii aannu ku sugneyn Wright waxaan qoraalkaygii tirsiga 11 u dirnay xafiiska daabacaadda, waxaana ku dhowaad daqiiqad kasta oo aan ka baxsan kulanka ah ku sii wanaajinayey anigoo

qormo u diyaarinaya tirsiga 12. Awoodahayga, jir ahaan iyo maskax ahaanba, si daran ayaa loo daaliyey intii aan kaniisadda Wright ugu adeegayey. Waxaan dareemay inaan u baahnaa nasasho, laakiin ma aanan arkin wax fursad ah oo aan ku helo nafis. Waxaan dadka la hadlayey dhowr jeer toddobaadkii, waxaan qorayey bogag badan oo markhaatiyo shakhsiyeed ah. Culayska nafaha ayaa i saarnaa, masuuliyadaha aan dareemayeyna aad bay u waaweynaayeen, sidaas darteed habeen kasta waxaan heli jiray oo keliya dhowr saacadood oo hurdo ah.”

“Anigoo sidaas ugu hawllanaa hadalka iyo qorista, waxaan ka helay Battle Creek warqado xanbaarsan niyad-jab. Markaan akhriyey, waxaan dareemay murugo ruuxeed oo aan la qiyaasi karin, gaadhsiisan silic maskaxeed, taas oo muddo gaaban u muuqatay inay curyaamiso tamartaydii nololeed. Saddex habeen ayaan ku dhowaad gebi ahaanba seexan waayey. Fikradahaygu way qasmaayeen oo wareersanaayeen. Dareenkayga intii aan kari karayey ayaan ka qariyey ninkayga iyo qoyskii naxariista badnaa ee aan la joogney. Qofna ma ogayn hawshayda iyo culayska maskaxdayda saarnaa anigoo qoyska kula midoobaya cibaadada subax iyo galabba, oo doonaya inaan culayskayga saaro Kan weyn ee Culayska Qaada. Laakiin baryootankaygu wuxuu ka imanayay qalbi ay murugo cadaadisay, oo tukashadaydu way kala go’go’nayd oo aan xiriir lahayn, murugo aan la xakamayn karin aawadeed. Dhiiggu madaxa ayuu iigu soo yaacay, isagoo marar badan igu sababay inaan lulo oo ku sigto inaan dhaco. Dhiig sanko iga yimaadda ayaa igu badnaa, gaar ahaan markaan dadaal u galo qorista. Waxaa laygu qasbay inaan qoristii dhinac dhigo, hase ahaatee ma aanan iska tuuri karin culayskii welwelka iyo mas’uuliyadda ee i saarnaa, maadaama aan garanayay inaan hayey markhaatiyo aan dadka kale u hayo oo aanan awoodin inaan u gudbiyo.”

“Waxaan helay warqad kale, oo ii sheegaysay in la mooday in ay ugu habboon tahay in dib loo dhigo daabacaadda Lambarka 11 ilaa aan qoro wixii la i tusay ee ku saabsanaa Machadka Caafimaadka, maadaama kuwii hawshaas masuulka ka ahaa ay aad ugu baahnaayeen dhaqaale, oo ay u baahnaayeen saameynta markhaatifurkayga si ay walaalaha u dhaqaajiso. Markaasaan qoray qayb ka mid ah wixii la i tusay ee ku saabsanaa Machadka, laakiin ma aanan soo saari karin mawduuca oo dhan, sababta oo ah dhiig maskaxda ku soo cadaaday. Haddaan u malayn lahaa in Lambarka 12 sidaas u dheeraan doono, sinaba uma aanan soo dirteen qaybtaas arrinta ah ee ku jirta Lambarka 11. Waxaan u haystay in markaan dhowr maalmood nasto aan haddana dib u bilaabi karo qoraalkayga. Laakiin murugadayda weyn ayaan ku ogaaday in xaaladda maskaxdaydu ay iga dhigtay wax aan suurtagal ii ahayn inaan qoro. Fikraddii ahayd qorista markhaatiyo, ha ahaadeen kuwo guud ama kuwo shakhsi ah, waa laga tanaasulay, oo waxaan ku jiray murugo joogto ah, maxaa yeelay ma aanan qori karin.”

“Xaaladdan awgeed waxaa la go’aansaday in aannu ku noqonno Battle Creek oo halkaas ku sii negaanno inta jidadku ku jireen xaalad dhoobo leh oo burbursan, iyo in aan halkaas ku dhammaystiro No. 12. Ninkaygu aad buu u jeclaa inuu walaalihiis ku arko Battle Creek oo uu la hadlo, isla markaana uu kula farxo iyaga shaqada uu Ilaah u sameynayay isaga. Waxaan soo ururiyey qoraalladaydii, annaguna safarkayagii ayaannu billownay. ...” Testimonies, volume 1, 576, 577.

Maalmaha ugu dambeeya, hoggaanka kaniisadda Seventh-day Adventist, oo lagu matalay Battle Creek iyo kuwii ay “si fiican u taqaanay,” wuxuu isu beddelay socod Kaatoolig ah. Hoggaanka

kaniisadda Seventh-day Adventist wuxuu isu beddelay socod Kaatoolig ah. Riyada gudaheeda waxay u yimaadeen “laba laba,” mid cawduur wata, kan kalena iskutallaab. Waxay guriga ku wareejiyeen goobo, oo saddex jeer ku dhawaaqeen, “Gurigani waa mamnuuc. Alaabta waa in lala wareegaa. Waxay ka hadleen si lid ku ah amarkeenna quduuska ah.” Maxay yihiin “alaabta” ku jirta “guriga” oo hoggaamiyeyaasha Kaatooligga ee Battle Creek ay “la wareegeen?” Waa maxay “amarka quduuska ah” ee kaniisadda Kaatooligga ee “laga hadlay si lid ku ah?”

Si ka sii toosan, su’aashu waxay noqon kartaa, “amarkee ka mid ah Kaatooligga ayaa hormuud ka noqday baaritaankii diinta?” Baaritaankii diintu wuxuu ku billowday amarka Dominicans, ka hor intii aan Jesuits taariikhda soo gelin, laakiin mar haddii ay ku lug yeesheen waxay noqdeen amarkii u istaagay naxariis-darrada iyo daadinta dhiigga.

“Masiixiyadda oo dhan dhexdeeda, Protestantism-ku wuxuu wajahalay cadowyo aad u xoog badan. Guulihii ugu horreeyey ee Dib-u-habayntu markay dhammaadeen, Rooma waxay yeedhay xoogag cusub, iyada oo rajaynaysa inay ku guulaysato baabbi’intiisa. Wakhtigan ayaa la aasaasay ururka Jesuits-ka, kaas oo ahaa kan ugu naxariis darran, ugu damiir la’, uguna awood badan dhammaan difaacayaashii baabnimada. Iyagoo ka go’an xidhiidhadii dunida iyo danihii aadanaha, una dhintay sheegashooyinkii jacaylka dabiiciga ah, iyadoo caqliga iyo damiirku gebi ahaanba la aamusiiyey, ma ay aqoon xeer kale ama xadhig kale aan ahayn ka ururkooda, mana ay aqoon waajib kale aan ahayn ballaarinta awooddiisa. Injiilka Masiixu wuxuu kuwii raacay u suurageliyey inay la kulmaan khatar oo ay u adkaystaan silica, iyagoo aan ka nixin qabowga, gaajada, hawsha culus, iyo saboolnimada, si ay u taagaan calanka runta iyagoo wajahaya jirdilka, xabsiga moolka ah, iyo tiirka gubidda. Si ay xoogaggaas ula dagaallamaan, Jesuitnimadu waxay ku abuurtay kuwa raacsan xamaasad indho la’ oo u suuragelisay inay u adkaystaan khatarahaas oo kale, iyo inay awoodda runta kaga hor keenaan dhammaan hubka khiyaanada. Ma jirin dambi aad u weyn oo ay ka waantoobi lahaayeen inay galaan, ma jirin khiyaano aad u liidata oo ay ka xishoon lahaayeen inay ku dhaqmaan, mana jirin is-qarin aad ugu adag oo ay ka gaabi lahaayeen inay qaataan. Iyagoo ku nidray saboolnimo iyo is-hoosaysiin daa’im ah, hadafkooda si xeeladaysan loo dejiyey wuxuu ahaa inay hanti iyo awood helaan, oo ay naftooda u huraaan rididda Protestantism-ka iyo dib-u-soo-celinta sarreynta baabnimada.”

“Markay u muuqanayeen xubno ka tirsan ururkooda, waxay xidhan jireen dhar quduusnimo leh, iyagoo booqanaya xabsiyada iyo isbitaallada, u adeegaya bukaanka iyo masaakiinta, kuna andacoonaya inay dunida ka tanaasuleen, isla markaana xambaarsanaa magaca quduuska ah ee Ciise, kaas oo wareegi jiray isagoo wanaag samaynaya. Laakiin hoosta muuqaalkan eed-la’aanta ah waxaa marar badan ku qarsoonaa ujeedooyinkii ugu dembiga badnaa uguna halista badnaa. Waxay ahayd mabda’ asaasi ah oo ururka u yaal in ujeeddadu ay cudurdaar ka dhigto hababka. Sida ku xusan xeerkan, been, tuugsi, dhaar been ah, iyo dil qorshaysan, ma ay ahayn oo keliya kuwo la cafiyi karo, balse sidoo kale kuwo ammaan mudan, marka ay u adeegaan danaha kaniisadda. Iyagoo adeegsanaya is-qarinno kala duwan, ayay Yeesuwiyiintu isu dhex geliyeen xilalka dawladda, iyagoo kor ugu kacay inay noqdaan lataliyeyaasha boqorrada, kana qaabeeya siyaasadda quruumaha. Waxay noqdeen adeegayaal si ay basaasiin ugu noqdaan sayidyadooda. Waxay aasaaseen kulliyado loogu talagalay wiilasha amiirrada iyo kuwa gobta ah, iyo dugsiyo loogu talagalay dadka caadiga ah; carruurtii waalidiinta

Borotestaanka ahna waxaa loo jiiday inay dhawraan caadooyinka roomaaniga ee baabannimada. Dhammaan haybadda iyo bandhigga dibadda ee cibaadada Roomaanka ayaa loo adeegsaday in lagu wareeriyo maskaxda, laguna indho-sarcaadiyo laguna qafaalto male-awaalka, sidaas darteedna xorriyaddii ay aabbayaashu u hawshoodaan oo dhiig ugu daadiyeen ayaa waxaa khiyaamay wiilashii. Yeesuwiyiintu si degdeg ah ayay ugu fidayeen Yurub oo dhan, meel kasta oo ay tageenna waxaa ka daba yimid soo nooleyn baabannimo.”

“Si loo siiyo awood ka sii weyn, waxaa la soo saaray bull dib u aas-aasaya maxkamaddii baarista caqiidada. Inkastoo nacaybka guud ee lagu qabay uu ahaa mid aad u weyn, xataa dalalka Katooligga ah, haddana maxkamaddan argagaxa leh waxaa mar kale dhisay taliyayaal papist ah, waxaana godadkeeda qarsoon lagu soo celiyey waxashnimooyin aad u cabsi badan oo aan u adkaysan karin iftiinka maalinta. Dalal badan, kumannaan iyo kumannaan ka mid ah ubaxii ugu fiicnaa ee qaranka, kuwii ugu daahirsanaa uguna sharafka badnaa, kuwii ugu garaadka badnaa uguna tacliinta sarreeyey, wadaaddo cibaado badan oo u heellan, muwaadiniin hawlkar ah oo waddaniyiin ah, culimo aad u xeel dheer, fannaaniin hibo leh, farsamayaqaanno xirfad sare leh, ayaa la laayay ama lagu qasbay inay u qaxaan dalal kale.”

“Kuwaas waxay ahaayeen hababkii Rooma isticmaashay si ay u damiso iftiinka Dibuhabaynta, si ay Kitaabka Quduuska ah dadka uga fogeeyso, oo ay u soo celiso jaahilnimadii iyo khuraafaadkii Qarniyadii Mugdiga. Laakiin barakada Ilaah iyo hawshii raggaas sharafta leh ee uu kiciyey si ay Luther uga daba yimaadaan aawadeed, Borotestaannimadu ma ay burburin. Ma ahayn raalli ahaanshaha amiirrada ama cududdooda ciidan midda ay xooggeeda ku lahayd. Wadamada ugu yaryar, quruumaha ugu hooseeya uguna tamarta yar, ayaa noqday qalcadaheeda. Waxay ahayd Geneva yar oo ku dhex taallay cadow waaweyn oo shirqoolaya baabbi’inteeda; waxay ahayd Holland oo ku taallay bacaad-bannaanadeeda agta badda woqooyi, iyadoo la halgameysa dulmigii Isbayn, oo markaas ahayd boqortooyooyinka ugu weyn uguna hodansan; waxay ahayd Iswidhan qabow oo aan barwaaqo lahayn, tan guulaha u soo hoysay Dibuhabaynta.” The Great Controversy, 234, 235.

Kaniisadda Katooligu waxay samaysay wax kasta oo ay kari kartay si ay Kitaabka uga qariyaan dadka, iyadoo ku andacoonaya in dhaqammadooda iyo caadooyinkooda heethannimada ahi ay ka sarreeyaan Erayga Ilaah. Hoggaamiyayaasha Adventism-ka La’odikeeya kuwa khilaafa maxkamad uma gey doonaan qoraallada Ellen White dartiis, laakiin Katoolikada isu sheegta inay yihiin hoggaamiyayaasha Battle Creek way sidaas yeeli doonaan. Nuxurka dhabta ah ee bahalka Katooliknimadu waa adeegsiga awoodda cilmaaniyadda si loo fuliyo ujeedooyin diini ah. Markii Adventism-ku uu raadsaday awoodda sharciyeed ee cilmaaniyadda si uu u maamulo hay’adihiisa, midhaha “nidaamkooda quduuska ah” waa la arki karaa.

Marka laga hadlayo xafladihii auto-da-fé (“ficilka iimaanka”) ee Inquisition-yadii Isbaanishka, usha cawsduurta ah iyo iskutallaabtu waxay u muuqdaan calaamado astaan ah oo ku xidhan iskutallaabta Masiixa. Usha cawsduurta ahi waxay tilmaamaysaa usha boqornimo ee lagu jeesjeesay oo gacanta Ciise la geliyey intii taajkii qodxaha ahaa loo saarayey, taas oo askartii Roomaanku u adeegsadeen inay ku dhufaan, iyada oo astaan u ah jeesjees, silica, iyo quudhsiga.

Iskutallaabta ayaa si muuqata uga dhex muuqatay socod-muuqeedkii auto-da-fé. Iskutallaab cagaaran (inta badan lagu deday maro madow oo crepe ah) ayaa ahayd astaanta Baaritaanka Diinta, waxaana lagu qaadi jiray socod gaar ah oo hordhac ah maalinta ka horraysa, laguna soo bandhigi jiray intii ay munaasabaddu socotay. Waxay astaan u ahayd awoodda maxkamadda.

Mamnuucidda hantidu waxa loola jeedaa la wareegista (xayiraad ama mamnuucid) hantida qof la xukumay, taas oo ahayd ciqaab caadi ah oo Maxkamaddii Baaritaanka Diimeedku adeegsan jirtay si loo maalgeliyo maxkamadda loogana ciqaabo bidcada. Tan waxaa si fagaare ah loogu dhawaaqi jiray xukunnadii auto-da-fé, iyadoo la adkaynayo dullaynta dadweynaha hortiiisa ah iyo ka-hortagga in dadka kale ku daydaan.

Qoraallada Ellen G. White si cad oo aan muran lahayn ayay u cambaareeyaan hoggaanka mamnuuci doona qoraalladeeda iyagoo isku dayaya inay aamusiyaan heesta beerta canabka ah ee la qaadayo, laakiin taas waa ficilka ugu dambeeya ee nidaam aan quduus ahayn, wax yar ka hor intaanay dabeecadahooda si fagaare ah ugu muujin sharciga Axadda. “Catholic procession” waxay la jaanqaaddaa shan iyo labaatanka nin ee qadiimiga ah ee qorraxda u sujuudaya. Afarta tuduc ee soo socda, tuduca koowaad wuxuu soo bandhigayaa “dadka Ilaah sheegta,” “maalmaha ugu dambeeya.” Tuducu si cad ayuu u barayaa in maalmaha ugu dambeeya, wadaaddada Seventh-day Adventist ay “kaniisadaha dhexdeeda iyo shirarka waaweyn ee bannaanka lagu qabto,” “dadka ku adkayn doonaan baahida loo qabo in la xajiyo maalinta koowaad ee toddobaadka.”

“Rabbigu wuxuu muran la leeyahay dadkiisa isu qirta maalmahan ugu dambeeya. Murankan dhexdiisa, rag ku jira jagooyin masuuliyadeed waxay qaadi doonaan jid si toos ah uga soo horjeeda kii Nexemyaah maray. Iyagu ma aha oo keliya inay iska indhatiri doonaan oo quudhsan doonaan Sabtida naftooda, laakiinse waxay isku dayi doonaan inay ka qariyaan kuwa kale iyagoo ku aasaya qashinka caadada iyo dhaqanka la iska dhaxlo. Kaniisadaha iyo shirarka waaweyn ee bannaanka lagu qabto, wadaaddadu waxay dadka ku adkayn doonaan lagama maarmaanimada ilaalinta maalinta kowaad ee toddobaadka. Waxaa jira masiibooyin badda iyo berrigaba ka dhacaya; masiibooyinkaasuna way sii kordhi doonaan, iyadoo halaagba halaag kale si dhow u daba socdo; oo kooxda yar ee ilaaliyaasha Sabtida ee damiirka leh waxaa lagu tilmaami doonaa inay yihiin kuwa cadhada Ilaah dunida ku soo dejinaya dayacaaddooda Axadda aawadeed.”

Tani si cad bay u tilmaamaysaa in Adventistayaasha Maalinta Toddobaad ay yihiin “dadka Ilaah sheegta” ee dhiirrigelin doona dhawrista Axadda, iyo in ay sidoo kale “farta ku fiiqi doonaan” “kooxda yar ee dhawra Sabtida iyagoo damiir leh.” Baaragaraafka xiga waxay ku adkaynaysaa in silcintii qarniyadii hore dib loo soo celin doono. Baaragaraafkii ka horreeyey wuxuu ku dhammaaday iyada oo ay aqoonsanayso dadka Ilaah sheegta, iyada oo ka soo horjeedda kuwa ay ku tilmaamayso inay yihiin dhawraha Sabtida ee damiirka leh. Dabadeedna waxay soo bandhigaysaa taariikhii hore, waxayna ka digaysaa in taariikhahaas lagu soo celin doono maalmaha ugu dambeeya. Aad bay u caddahay.

“Shaydaanu wuxuu ku adkaynayaa beentani si uu dunida maxbuus uga dhigo. Waa qorshihiisa inuu dadka ku qasbo inay aqbalaan khaladaad. Wuxuu qayb firfircoon ka qaataa faafinta diimaha beenta ah oo dhan, mana uu joojin doono waxba dadaalladiisa uu ku

meelmarinayo caqiidooyin qaldan. Hoos astaan xamaasad diineed ah, dad uu saameeyey ruuxiisu waxay walaalahooda aadamaha ah u hindiseen jidhdiladii ugu naxariis darranaa, waxayna ku rideen silicii ugu argagaxa badnaa. Shayddaan iyo wakiilladiisuba weli waxay leeyihiin isla ruuxaas; taariikhdii hore na waa lagu soo celin doonaa maalmahaennan.”

“Waxaa jira rag qalbigooda iyo doonistoodaba u go’aamiyey inay xumaan fuliyaan; meelaha mugdiga ah ee qalbiyadooda ayay ku go’aansadeen dembiyadii ay samayn doonaan. Nimankani way is-khiyaaneeyeen. Waxay diideen xukunka weyn ee Ilaah ee xaqnimada, oo halkiisina waxay taagiyeen heer ay iyagu leeyihiin, iyagoo isu barbar dhigaya heerkaasna waxay isku sheegaan quduus. Rabbigu wuu u oggolaan doonaa inay muujiyaan waxa qalbiyadooda ku jira, oo ay ka hawlgeliyaan ruuxa sayidka iyaga xukuma. Wuxuu u oggolaan doonaa inay nacaybka ay u qabaan sharcigiisa ku muujiyaan sida ay ula dhaqmaan kuwa daacadda u ah amarradiisa. Waxa kaxayn doona isla ruuxii waallida diineed ee ku dirqiyeey guutadii dadka ahayd ee Masiixa iskutallaabta ku qodbay; kiniisadda iyo dawladduna waxay ku midoobi doonaan isla is-waafajinta qudhuntay.

“Kaniisadda maanta jirta waxay raacday raadkii Yuhuuddii hore, kuwaas oo amarradii Ilaah dhinac iska dhigay iyaga oo doorbiday dhaqammadoodii. Waxay beddeshay qaynuunka, jebisay axdiga weligiis ah, oo hadda, sidii markaas oo kale, kibir, rumaysadla’aan, iyo daacadla’aan ayaa ka dhashay. Xaaladdeeda runta ah waxaa lagu muujiyey erayadan ka soo baxay gabaygii Muuse: ‘Iyagu way iskhariibeen, ceebtoodu ma aha ceebta carruurtiisa; iyagu waa qarni qalloocan oo guracan. Ma sidan baad Rabbiga uga abaalguddaan, dadyow yahow nacasnimada leh oo aan xigmadda lahayn? Sow isagu ma aha Aabbahaa ku soo iibsaday? Sow isagu kuma uu samayn, kumana uu adkayn?’” Review and Herald, Maarso 18, 1884.

Waxaa jira tuducba tuduc ka dambeeya oo ku jira Ruuxa Waxsii-sheegidda kuwaas oo tilmaamaya silcinta wakhtiyada ugu dambeeya ee lagu hayo kuwa Ilaah daacadda u ah, oo “kaniisadda maanta” ee ay tilmaamayso ma aha Masiixiyadda guud ahaan, ee waa kaniisadda ay marar badan si cad u aqoonsato in ay astaan ahaan u metesho kaniisaddii Yuhuudda. Tuducyadaas cad ee ku jira qoraalladeeda ayaa ah sababta ku dhalisay kaniisadda Seventh-day Adventist inay isku daydo inay xayiraado saarto qoraallada Sister White, sida riyadeedu si habboon u tilmaamayso. Falalkooda ka dhanka ah qoraalladeeda, kuwaas oo si cad u ahaa waxyaalihii wanaagsanaa ee gurigeeda oo ay tahay in la mamnuuco hoggaamiyeyaasha Battle Creek ee isu beddelay nidaam quduus ah oo Kaatooligis ah. Weerarkooda ka dhanka ah qoraalladeeda waxaa sidoo kale lagu metelayaa weerarkii lagu qaaday qoraalladii Yeremyaah. Riyadii Ellen White waa markhaati labaad oo ku saabsan gubiddii qoraalladii Yeremyaah.

Jiilka saddexaad ee Adventism-ka Laodikiyaanka waxa mawduuca ugu weyn ka ahaa isu-dheellitiridii. Jiilka saddexaad waxa uu u taagan yahay kiniisadda Pergamos. Laga bilaabo daabacaaddii buuggii W. W. Prescott ee cinwaankiisu ahaa The Doctrine of Christ sannadkii 1919, ilaa laga gaadhayo daabacaaddii Questions on Doctrine sannadkii 1957, waxa la calaamadinayaa xilli kala-guur ah oo uu matalayay daabacaad alfa ah kuna dhammaanaya daabacaad omega ah. Buuggii ugu horreeyey waxa uu metelayay diidmadii W. W. Prescott ee Libaaxa qabiilka Yahuudah, isaga oo doorbiday aragtida Masiixa ee Protestant-ka riddaysan. Buugga Prescott, oo si habboon loogu bixiyey The Doctrine of Christ, waxa uu madhiyey fariintii nebiyadeed ee

Millerite-ka, isaga oo ka tagay qeexidda madhan ee Ciise ee ay caabudaan Katooligga iyo Protestant-ka riddaysan. Buuggii ugu dambeeyey ee jiilkaasna waxa uu qeexayaa quduus-ka-dhigid iyo xaq-yeelid baabbi'inaya sharciga Ilaah, caddaaladdiisa iyo naxariistiisa. Israa'iiltii hore waxaa la siiyey mas'uuliyadda inay ahaadaan kaydiyeyaasha sharciga Ilaah, Adventism-kana waxaa loogu talagalay inay ahaadaan kaydiyeyaasha aan ahayn oo keliya sharciga Ilaah, laakiin sidoo kale Eraygiisa nebiyadeed. Sannadkii 1919 ayaa la daabacay buug diidaya difaaca Erayga nebiyadeed ee Ilaah, taas oo calaamadisay bilowgii jiilka saddexaad ee Adventism-ka Laodikiyaanka, kaas oo ku dhammaaday buug diidaya sharciga Ilaah.

“Haddaad ku sii nagaato madax-adaygga qalbiga, oo kibir iyo is-xaq-siin darteed aadan qiran gefafkaaga, waxaa lagaa tegi doonaa adigoo u nugul jiribaadaha Shaydaanka. Haddii, marka Rabbigu kuu muujiyo khaladaadkaaga, aadan toobadkeenin ama qirasho samaynin, daryeelkiisa rabbaaniga ah ayaa marar badan kugu soo celin doona isla dhulkaas. Waxaa lagaa tegi doonaa inaad gasho khaladaad la mid ah kuwii hore, waxaad sii ahaan doontaa mid ka maqan xigmad, dembina waxaad ugu yeedhi doontaa xaqnimo, xaqnimadana dembi. Badnaanta khiyaamooyinka ka talin doona maalmahan ugu dambeeya ayaa ku hareerayn doonta, oo hoggaamiyeyaal baad beddeli doontaa, adigoo ogaanin inaad sidaan samaysay.”
Review and Herald, December 16, 1890.

Bergamos, kiniisaddii saddexaad, waxay horseeday Tiyatira, kiniisadda baadariga, taas oo ah jiilkii afraad, markii 25-kii nin ay u sujuudeen astaanta awoodda Tiyatira.

“Xeerkii ay dejisteen gumaystayaashii hore ee ahaa in codbixinta ama qabashada xil dawladeed oo madani ah loo oggolaado oo keliya xubnaha kaniisadda, wuxuu horseeday natiijooyin aad u halis badan. Tallaabadan waxaa loo aqbalay sidii hab lagu ilaalinayo daahirsanaanta dawladda, hase yeeshee waxay ku dhammaatay musuqmaasuqa kaniisadda. Maaddaama qirashada diintu ay ahayd shardi lagu helo xaq codbixinta iyo qabashada xafiiska, dad badan, oo ay kaxeeyeen oo keliya danaha siyaasadda adduunyo, ayaa ku biiray kaniisadda iyadoo aan qalbi beddelmin. Sidaas daraaddeed kaniisaduhu waxay qayb weyn ka koobnaadeen dad aan weligood isbeddelin; xataa adeegga wadaadnimadana waxaa ku jiray kuwo aan ahayn oo keliya kuwa haysta khaladaad caqiido, laakiin sidoo kale ahaa kuwo aan aqoon u lahayn awoodda cusboonaysiinta ee Ruuxa Quduuska ah. Sidaas mar kale ayaa loo muujiyey natiijooyinka xunxun ee, sida badan loogu arkay taariikhda kaniisadda tan iyo wakhtigii Constantine ilaa hadda, ka dhasha isku dayga in kaniisadda lagu dhiso gargaarka dawladda, iyo in awoodda cilmaani ah loo baryo si ay u taageerto injiilka Kan ku dhawaaqay: ‘Boqortooyadaydu tan dunidan ma aha.’ Yooxanaa 18:36. Midaynta kaniisadda iyo dawladda, darajadeedu ha yaraato si kastaba ha ahaatee, in kastoo ay u ekaan karto inay dunida u soo dhowaynayso kaniisadda, haddana dhab ahaantii waxay kaniisadda uun u soo dhowaysaa dunida.” Murankii Weynaa, 297.

“Midowga kaniisadda iyo dawladda, heerku ha yaraado intuu doono, in kastoo ay u ekaan karto inay dunida u soo dhowaynayso kaniisadda, haddana dhab ahaan waxay kaniisadda oo keliya u soo dhowaysaa dunida.” Maajo 18, 1977, Bert B. Beach (oo ahaa agaasime ka tirsan Qaybta Waqooyiga Yurub iyo Galbeedka Afrika ee kaniisadda, isla markaana ku lug lahaa xidhiidhada u dhexeeya kaniisadaha) ayaa intii lagu jiray kulan kooxeed oo dhagaystayaal ah oo ka dhacay

Rooma wuxuu bilad dahab ku dahaaran u gudbiyey kan Masiixa ka gees ah, Pope Paul VI. Tani waxay qayb ka ahayd kulan ay yeeshen Shirweynaha Xoghayayaasha Qoysaska Qirashooyinka Diimeed ee Adduunka. Dhacdadan waxaa lagu soo warramay Adventist Review (Agoosto 11, 1977), waxaana Religious News Service ay xustay inay ahayd markii ugu horraaysay ee wakiil rasmi ah oo SDA ahi la kulmo Pontiff.

“Rabbiigu wuxuu ku dhawaaqay habaar ka dhan ah kuwa ka qaada ama ku dara Qorniinka. Kan weyn ee ANIGU WAXAAN AHAY ayaa go’aamiyey waxa ka koobnaan doona xeerka rumaysadka iyo cilmiga, oo wuxuu u qorsheeyey in Kitaabku noqdo buug guri walba yaal. Kaniisadda ku dheggaan ereyga Ilaah si aan la isu waafajin karin ayay uga go’an tahay Rooma. Borotestaanku mar bay sidaas uga go’naayeen kaniisaddan weyn ee riddada, laakiinse si ka sii dhow ayay ugu soo dhowaadeen, welina waxay ku jiraan jidkii dib-u-heshiisiinta Kaniisadda Rooma. Rooma weligeed isma beddesho. Mabaadi’deedu haba yaraatee isma ay beddelin. Iyadu ma ay yareyn farqiga u dhexeeya nafteeda iyo Borotestaanka; iyagaa sameeyey horusocodka oo dhan. Laakiin maxay tani ka caddaynaysaa Borotestannimada maanta jirta? Waa diidmada runta Kitaabka taas oo dadka ka dhigta inay gaalaanimu u soo dhowaadaan. Waa kaniisad dib uga sii dhacaysa tan yaraysa fogaanta u dhexeysa nafteeda iyo Baabbanimada.”

“Waa nafaf sida Luther, Cranmer, Ridley, Hooper, iyo kumannaan rag sharaf leh oo runta aawadeed u shahiiday, kuwaas oo ah Protestant-yada runta ah. Waxay u istaageen sidii waardiyaal aammin ah oo runta ilaaliya, iyagoo ku dhawaaqaya in Protestantism-ku aanu marnaba awoodin inuu la midoobo Romanism-ka, balse ay qasab tahay inuu mabaadi’da Papacy-ga uga fogaado sida bari uga fog tahay galbeedka. U doodayaasha noocaas ah ee runta ahi sinaba uguma heshiin kareen ‘ninkii dembiga’ sida aan Masiixa iyo rasuulladiisuba ula heshiin karin. Qarniyadii hore, kuwa xaq ah waxay dareemeen inay aan suurtagal ahayn inay ku bahoobaan Rooma, in kastoo colaadkooda nidaamkan qaladka ahi ay ku sii haynaayeen iyagoo hantidooda iyo naftoodaba khatar gelinaya, haddana waxay lahaayeen geesinnimada ay ku ilaashadaan kala-soociddooda, si ragannimo lehna ugu halgameen runta. Runta Kitaabka Quduuska ahi waxay uga qaalisnayd maal, sharaf, ama xataa nafta lafteeda. Uma adkaysan karin inay arkaan runta oo lagu aasay cuf madow oo khuraafaad iyo xeelado been ah. Erayga Ilaah ayay gacmahooda ku qaateen, waxayna dadka hortooda ka taageen calanka runta, iyagoo geesinnimo ku sheegay wixii Ilaah ugu muujiyey baaritaan dadaal leh oo ay Kitaabka ka sameeyeen. Waxay u dhinteen dhimashooyinkii ugu naxariis darranaa daacadnimadoodii Ilaah aawadeed, laakiin dhiiggooda ayay noogu iibsadeen xorriyado iyo mudnaan ay dad badan oo sheegta inay yihiin Protestant-yo si fudud ugu gacan gelinayaan awoodda sharka. Laakiin ma annagaa dhiibi doona mudnaantan sida qaayaha leh lagu soo iibsaday? Ma waxaynu caay ku noqon doonnaa Ilaaha samada, oo markuu naga xoreeyey harqoodkii Roomaanka, haddana mar kale is gelin doonna addoonsiga awooddan ka gees ah Masiixa? Ma waxaynu caddayn doonnaa hoos-u-dhacgeenna innagoo saxeex ku wareejinayna xorriyaddeenna diineed, xaqeenna aan Ilaah ugu caabudno sida awaamiirta damiirkeenna u ina farayaan?”

“Codkii Luutar oo ka dhawaaqay buuraha iyo dooxooyinka, oo Yurub u gilgilay sidii dhulgariir, wuxuu isugu yeedhay ciidan rasuullo sharaf leh oo Ciise ah, runtii ay difaacayeenna laguma aamusiin karin xidhmooyin alwaax la gubo, mana lagu aamusiin karin jirdil, xabsiyo,

ama dhimasho; welina codadka ciidankaas sharafta leh ee shuhadadu waxay inoo sheegayaan in awoodda Roomaanku tahay riddadii la sii sheegay ee maalmaha ugu dambeeya, qarsoodiga xumaanta ee Bawlos arkay inuu bilaabay inuu shaqeeyo xataa wakhtigiisii. Kaatooligga Roomaanku si degdeg ah ayuu u sii xoogaysanayaa. Bawbnimadu way sii kordhaysaa, oo kuwa dhegahooda ka jeediyey maqalka runta waxay dhegaysanayaan sheekooyinkeeda khiyaanada leh. Kaniisadaha yaryar ee baadariga, kulliyadaha baadariga, guryaha haweenka diinta, iyo monastariyadu way sii kordhayaan, dunidii Borotestaankuna waxay u muuqataa inay huruddo. Borotestayaashu waxay luminayaan astaantii kala soocidda ee ka duwaysay dunida, waxayna yaraynayaan masaafadda u dhexaysa iyaga iyo awoodda Roomaanka. Waxay dhegahooda ka jeediyeen maqalka runta; ma ay doonayn inay aqbalaan iftiinkii Ilaah ku daadiyey jidkooda, sidaas daraaddeedna waxay gelayaan gudcur. Waxay quudhsi kaga hadlaan fikradda ah in ay jiri doonto soo nooleyn ka mid ah silicdii naxariis darrada ahayd ee hore ee ka iman jirtay Romanist-yada iyo kuwa iyaga la safan. Ma garanayaan xaqiiqda ah in ereyga Ilaah si buuxda u sii sheegay soo nooleynta noocaas ah, mana oggola in dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya ay silicmi doonaan, in kasta oo Kitaabku leeyahay, ‘Masduulaagii naagtii buu u cadhooday, markaasuu tegey inuu la dagaallamo hadhay faraceeda, kuwa xajiya amarrada Ilaah oo leh markhaatifurka Ciise Masiix.’”

“Baabiyaddu waa diinta dabiicadda aadanaha, badanka dadkuna waxay jecel yihiin caqiido u saamaxaysa inay dembi galaan, haddana ka xoreysa cawaaqibkiisa. Dadku waa inay lahaadaan nooc diin ah, oo diintan, oo laga sameeyey hindisaha aadanaha, haddana sheeganaysa amar rabbaani ah, waxay ku habboon tahay maanka jidhka. Dadka isu maleeya inay caqli iyo garasho leeyihiin waxay kibir uga jeestaan qiyaasta xaqnimada, tobanka qaynuun, mana u arkaan inay la jaanqaadayso sharaftooda inay baadhaan jidadka Ilaah. Sidaas daraaddeed waxay galaan jidad been ah, iyo waddooyin reebban, waxayna noqdaan kuwo isku filan, naf-bararsan, iyagoo raacaya hannaanka baadariga, ee aan ahayn hannaanka Ciise Masiix. Waa inay lahaadaan muuqaalka diin leh shuruudda ugu yar ee ruuxnimada iyo is-inkiridda, oo maaddaama xigmadda aadanaha ee aan quduus laga dhigin aanay ku hoggaaminayn inay nacaan baabiyadnimada, si dabiici ah ayay ugu soo jiidmaan nidaamkeeda iyo caqiidooyinkeeda. Ma rabaan inay ku socdaan jidadka Rabbiga. Gebi ahaanba aad bay isu iftiimiyeen si ay Ilaah ugu doondoonaan tukasho iyo is-hoosaysiin, iyagoo leh aqoon miyir leh oo Eraygiisa ah. Iyagoo aan dan ka lahayn inay ogaadaan jidadka Rabbiga, maankoodu gebi ahaanba wuxuu u furan yahay marin-habaabinnada, wuxuuna wada diyaar u yahay inuu aqbalo oo rumaysto been. Waxay raalli ka yihiin in beenaha ugu aan caqliga ahayn, ugu is-khilaafsan, dusha looga mariyo sidii inay run yihiin.

“Khiyaanada ugu weyn ee Shaydaanku sameeyey waa papacy-ga; oo sida la muujiyey in xilli mugdi maskaxeed oo weynu uu u roonaa Romanism-ka, ayaa haddana la muujin doonaa in xilli iftiin maskaxeed oo weynu uu isna u roon yahay awooddiisa; waayo maskaxda dadka waxay ku urursan tahay sarrayntooda gaarka ah, mana jecla inay Ilaah ku haystaan aqoontooda. Rooma waxay sheegataa inaanay khaldamin, Protestants-kuna waxay raacayaan isla jihadaas. Ma rabaan inay runta baadhaan oo ay iftiin uga gudbaan iftiin ka sii weyn. Waxay isku hareereyaan derbi eex ah, waxayna u muuqdaan kuwo diyaar u ah in la khiyaaneeyo oo kuwo kale la khiyaaneeyo.”

“Laakiin in kastoo hab-dhaqanka kaniisaduhu yahay mid niyad-jab leh, haddana looma baahna in qalbi-jab la qaado; waayo, Ilaah wuxuu leeyahay dad ilaalin doona daacadnimadooda runta Isaga, kuwaas oo Kitaabka Quduuska ah, iyo Kitaabka Quduuska ah oo keliya, ka dhigan doona xeerka rumaysadkooda iyo caqiidadooda, kuwaas oo kor u qaadi doona halbeegga, oo sare u hayn doona calanka ay ku qoran tahay, “Amarrada Ilaah iyo iimaanka Ciise.” Waxay qiimeyn doonaan injiil daahir ah, oo Kitaabka Quduuska ah ka dhigi doonaan aasaaska rumaysadkooda iyo caqiidadooda.”

“Waqtigan oo kale, marka dadku ay dhinac u tuurayaan sharciga Rabbiga ciidammada, baryadii Daa’uud waa ku habboon tahay,—‘Waa wakhti aad adigu wax ku qaban lahayd, Rabbiyow; waayo, sharcigaagii way buriyeen.’ Waxa aynu ku soo dhowaanaynaa wakhti ay ku dhowaad quudhsasho guud lagu dul tuuri doono sharciga Ilaah, oo dadka Ilaah amarradiisa xajiya si daran loo tijaabin doono; hase yeeshee ma lumin doonaan xurmadooda ay u hayaan sharciga Rabbiga, maxaa yeelay kuwo kale ma arkaan mana gartaan waajibaadka ku qabanaya? Dadka Ilaah amarradiisa xajiya ha, sida Daa’uud, sharciga Ilaah u qadariyaan si le’eg inta ay dadku dhinac u tuurayaan oo ay ku dul ridayaan ixtiraam-darro iyo quudhsi.”
Signs of the Times, February 19, 1894.

Laba sano ka hor intaan kan Masiixa ka geesta ah lagu guddoonsiin bilad dahab ah hoggaamiye ka tirsan kaniisadda La’odikiya ee Seventh-day Adventist, sannadkii 1975, dacwad ayaa lagu soo oogay kaniisadda Seventh-day Adventist; EEOC v. Pacific Press Publishing Association (Case No. C-74-2025 CBR in the U.S. District Court for the Northern District of California), halkaas oo Guddiga Fursadaha Shaqo ee Siman (Equal Employment Opportunity Commission) uu ku dacweeyey guriga daabacaadda ee kaniisadda isagoo wakiil ka ah laba shaqaale dumar ah—Merikay Silver (tafatire hore oo shaqada ka tagtay markii dacwadda la gudbiyey ka hor) iyo Lorna Tobler—iyada oo lagu eedaynayo takoor ku salaysan jinsi oo ku saabsan mushaharka iyo gunnooyinka. Kaniisaddu waxay difaacday dhaqamadeeda qayb ahaan iyada oo cuskata ka-dhaafitaannada diineed isla markaana ka hadlaysa qaab-dhismeedka maamulkeeda.

Bayaan dhaar ah oo ku taariikhaysnaa 6-da Febraayo, 1976 (kaas oo qayb ka ahaa qoraal difaac ah oo maxkamadda loo gudbiyey), Neal C. Wilson (oo markaas ahaa madaxweynaha Qaybta Waqooyiga Ameerika ee kaniisadda, dabadeedna noqday madaxweynaha Shirka Guud intii u dhexaysay 1979–1990) wuxuu kaga hadlay aragtiyihii taariikhiga ahaa ee kaniisaddu ka qabtay Kaatooligga Roomaanka. Bayaankaasi waxa uu yimid iyadoo lagu doodayey diidmada sifaynta kaniisadda inay leedahay “heerar maamul” la mid ah nidaamka baabanimada. Xigashada buuxda ee arrintan khusaysa waa tan: “In kasta oo ay run tahay in ay jirtay xilli ka mid ah noloshii Kaniisadda Adventist-ka ee Maalinta Toddobaad markii ururku qaatay mawqif si cad uga soo horjeeda Kaatooligga Roomaanka, iyo in erayga ‘heerar maamul’ loo adeegsan jiray si quudhsi ah si loogu tilmaamo habka baabanimada ee maamulka kaniisadda, haddana dabecaddaas dhinaca Kaniisadda ka timi ma ahayn wax ka badan muujin ka mid ah naceybkii baabanimada ee ku fidsanaa madhabyada Borotestaanka muxaafidka ah billowgii qarnigan iyo dhammaadkii kii ka horreeyey, taas oo hadda loo tuuray qashinka taariikhda marka laga eego waxa khuseeya Kaniisadda Adventist-ka ee Maalinta Toddobaad.”

Tani waxay ka tarjumaysaa ka leexasho laga leexanayo fasiraaddii nebinnimo ee dhaqanka u ahayd kaniisadda, taas oo baadarinimada u aqoonsanayd “bahalka” ama ka geesta Masiixa ee ku xusan Muujintii. Dhaliilayaasha ku jira kaniisadda gudaheeda iyo bannaankeedaba waxay u fadirteen arrintan sidii yarayn ama ka tagis mowqifkaas ka soo horjeeda Kaatooligga si loola jaanqaado isu-soo-dhawaanshaha kaniisadaha ee casriga ah ama difaacyada sharciyeed. Wilson, sannadkii 1985, wuxuu Madaxweynayaasha Qaybaha kala duwan ee kaniisadda u aqoonsaday “cardinals,” markii uu yidhi, “... ma jiro ‘cardinal’ ka socda dhammaan dalalka Bariga Fog, halka ay u badan tahay in ay jiri doonaan laba ‘cardinals’ oo Afrika ka socda.”

Walaashaayt waxay sheegtay in kaniisad dib-u-dhacday ay tahay tan yaraysa masaafada u dhexaysa iyada iyo baadariga! Is-afgaradka jiilka saddexaad waxaa lagu metelay oohinta Tammuus ee Yexesqeel siddeedaad, iyo weliba is-afgaradka Pergamos. Jiilkii kowaad ee ka soo bilaabmay 1863 ilaa 1888 wuxuu matalayay kaniisadda Efesos, kaniisad lumisay jacaylkeedii hore, jacaylkii horena ee dhaqdhaqaaqyadii Millerite wuxuu ahaa farriinta nebinnimada, cutubkii ugu horreeyeyna ee farriintaas nebinnimada wuxuu ahaa “toddobadii wakhti” ee la dhinac dhigay sannadkii 1863.

Laga soo bilaabo 1888 ilaa 1919, jiilkii labaad ee ay matalaan Smyrna iyo qolalkii qarsoonaa ee Yexesqeel, wuxuu goob-joog u noqday geeridii Ruuxa Waxsii-sheegidda, markii Walaashii White la aasay 1915. Faahfaahin dheeraad ah oo ku saabsan afarta jiil ayaa loo baahan yahay si markhaatifurka loo dhammaystiro, laakiin fallaagada isa soo taraysa waa in la fahmaa si si buuxda loo garto sida dad riddobay ay u “mamnuuci” kareen qoraalladii Ellen White, ama sida ay u dhiirrigelin kareen maalinta koowaad ee toddobaadka inay tahay mid la aqbali karo. Yuudas wuxuu la shaqeeyaa “kuwa sakhraansan ee Efrayim” oo “dadkan xukuma” Yerusaaalem, oo kuwa Yerusaaalem xukuma isla markaana qorraxda u sujuuda, waxaa matala Sanhedriinka.

Waxaan daraasaddan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.

“Carruurta Ilaah ee magaca ku sheegta dhexdooda, samir intee le’eg baa la muujiyey wax yar, erayo qadhaadh intee le’eg baa la hadlay, cambaarayn intee le’eg baa lagu dhawaaqay kuwa aan rumaysadkeenna ka mid ahayn. Qaar badan waxay kuwa kaniisadaha kale ka tirsan u arkeen dembiilayaal waaweyn, halka Rabbigu uusan sidaas u arkin. Kuwa sidaas u eega xubnaha kaniisadaha kale waxay u baahan yihiin inay is-hoosaysiiyaan gacanta xoogga badan ee Ilaah hoosteeda. Kuwii ay cambaareeyaan waxaa laga yaabaa inay heleen iftiin aad u yar, fursado iyo mudnaan yarna ay haysteen. Haddii ay heli lahaayeen iftiinkii ay heleen qaar badan oo ka mid ah xubnaha kaniisadahayaga, waxaa laga yaabaa inay ku horumari lahaayeen heer aad uga weyn, oo ay rumaysadkooda si ka wanaagsan dunida ugu matali lahaayeen. Kuwa ku faana iftiinkooda, hase ahaatee ku guuldarraysta inay ku socdaan, Masiixu wuxuu ka leeyahay, ‘Laakiin waxaan idinku leeyahay, Maalinta xukunka waxaa Turos iyo Siidoon uga sii dulqaad badnaan doonta idinka. Adiguna, Kafarna’um [Seventh-day Adventists, oo helay iftiin weyn], oo samada loo sarraysiiyey [dhanka mudnaanta], waxaa lagugu soo dejin doonaa jahannamo; waayo, haddii shuqulladii xoogga badnaa ee lagugu dhex sameeyey lagu samayn lahaa Sodom, way sii jiri lahayd ilaa maantadan. Laakiin waxaan idinku leeyahay, Dalka Sodom waxaa Maalinta xukunka uga sii dulqaad badnaan doonta adiga.’ Markaasaa Ciise u jawaabay oo

yidhi, ‘Waad ku mahadsan tahay, Aabbow, Rabbiga samada iyo dhulka, maxaa yeelay waxyaalahaas waxaad ka qarisay kuwa xigmadda leh oo waxgaradka ah [qiyaastooda iyaga qudhooda], oo waxaad u muujisay dhallaanka.’”

“Haddaba, maxaa yeelay waxyaalahan oo dhan waad samayseen, ayaa Rabbigu leeyahay, oo anigu waan idinla hadlay, anigoo aroor hore kacaya oo hadlaya, laakiinse ma aydin maqlin; oo waan idin yeedhay, laakiinse iima aydin jawaabin; sidaas daraaddeed gurigan magacayga loogu yeedho, oo aad ku kalsoon tihiin, iyo meeshan aan idin siiyey idinka iyo awowayaashiinba, waxaan ku samayn doonaa sidii aan Shiiloh ugu sameeyey. Oo hortayda ayaan idinka xoori doonaa, sidaan u xooriyey walaalihiin oo dhan, xataa farcankii Efrayim oo dhan.”

“Rabbigu wuxuu dhexdeenna ka aasaasay hay’ado leh muhiimad weyn, waana in loo maamulo, ee aan loo maamulin sida hay’adaha dunidu loo maamulo, balse sida nidaamka Ilaah qabo. Waa in loo maamulo iyadoo indhuhu qudha ku jeedaan ammaantiisa, si nafaha halligmayana si kasta oo suurto gal ah loo badbaadiyo. Dadka Ilaah maragfurka Ruuxa ayaa u yimid, hase yeeshee qaar badan dheg jalaq uma siin canaanta, digniinaha, iyo talooyinka.”

“Haddaba dhegaysta tan, dadow nacas ah oo aan garasho lahayn; oo indho leh, haddana aan wax arag; oo dhego leh, haddana aan wax maqal. Rabbigu wuxuu leeyahay, Miyeydaan iga cabsanayn? Miyaanseydnaan hortayda ku gariirin, aniga oo ciidda xuduud uga dhigay badda amar daa’im ah oo aanay dhaafi karin? Oo in kastoo hirarkeedu is tuuraan, haddana ma adkaan karaan; in kastoo ay guuxaan, haddana kama gudbi karaan. Laakiinse dadkanu waxay leeyihiin qalbi madax-adayg leh oo caasi ah; way ka jeesteen oo tageen. Qalbiga kuma ay odhan, Bal aan hadda ka cabsanno Rabbiga Ilaaheenna ah, kan roobka bixiya, kan hore iyo kan dambe, xilligooda; oo inoo dhawra toddobaadyada go’an ee beergoosadka. Xumaatooyinkiinnii ayaa waxyaalahan idinka leexiyey, oo dembiyadiinniina waxyaalihii wanaagsanaa way idinka celiyeen.... Iyagu dacwadda ma xukumaan, taasoo ah dacwadda agoonta, oo weliba way barwaaqoobaan; oo xaqa masaakiintana ma xukumaan. Rabbigu wuxuu leeyahay, Miyaanan waxyaalahan u cigaabi doonin? Naftayduna miyeysan ka aarsan doonin quruun tan oo kale ah?”

“Sayidku miyuu ku qasbanaan doonaa inuu yidhaahdo, ‘Dadkan ha u ducayn, oo ha u qaadin qaylo iyo baryo toona, hana ii shafeecin; waayo, kuma maqli doono?’ ‘Sidaas daraaddeed roobabkii waa la celiyey, oo ma jirin roobkii dambe.... Haddaba wakhtigan miyaadan ii qaysan doonin, Aabbahayow, adigu waxaad tahay hanuuniyihii dhallinyaranimadayda?’” Review and Herald, August 1, 1893.